

Az Ét. 38. §. ugyanis amikor nem említi felsorolásában a *jogerős feloldó határozatot*, csak a terminus technicust nem használja, felsorolása tehát nem taxatív, de a jogerős feloldó határozat, a tágabb értelmű jogerős hatályonkívül helyező határozatok körében bent foglaltatik. Ezt kívánja a Pp. és a Vh. tv., valamint az Ét. rendszere, mely szerint a feloldás a korábbi, a végrehajtás alapját képező határozat hatályát teljesen megszünteti, a határozatot megsemmisíti s nem létező határozat alapján semmiféle végrehajtási cselekmény fenntartását meg nem engedi, tehát „*hatályon kívül helyezi*“. Nem lehet akadálya ennek következtében annak, hogy a bíróságok a jogerős feloldó határozat folytán a feloldott határozat alapján elrendelt végrehajtást, az Ét. 38. §-ra való utalással szüntessék meg. Ellenkezőleg, ahhoz kellene kifejezett és pedig pozitív jogszabály, hogy ilyen feloldott bírói határozat alapján bármely végrehajtási cselekmény, akár csak a hozandó újabb határozatig is, a végrehajtást szenvedő akarata ellenére fenntartható legyen.

Dr. Pályi Károly.

Leszállítható-e a részvénytársaság alaptőkéje a törvényes minimum alá? A kérdésre *Nizsalovszky* professzor igenlőleg látszik felelni, mondván „A kereskedelmi jog jogszabályai“ című művének 140. oldalán a következőket: „A részvénytársaság alaptőkeminimuma a 7000/1925. P. M. sz. r. 24. §-a értelmében helyi jellegű társaságoknál 100.000, másoknál 150.000 P. Ennek az alaptőkének azonban csak a megalakuláskor kell meglennie, az alaptőkének később az említett összeg alá leszállítása a 158325/1930. P. M. sz. r. (R. T. 1102.) értelmében — az egyéb törvényes előfeltételek meglétében (v. ö. Kt. 209. §.) — nem vonja maga után a társaság megszűnését.“ Ezt a nézetet nem tudom osztani. A 158325/1930. P. M. sz. r. csak annyit mond, hogy csupán a részvénytársaság megalakulására vonatkozóan lehet vizsgálni, vajjon a részvénytársaság alaptőkéje a minimumot elér-e. A rendeletnek ez a meglehetősen általános fogalmazása szerintem nem teszi lehetővé, hogy a részvénytársaság közgyűlési határozattal és alapszabálmódosítással alaptőkéjét a minimum alá szállíthassa le. Ennek megengedése visszás is volna. Ha egyszer a törvényhozónak az a célja, hogy részvénytársaság csak bizonyos, az alaptőkében megtestesülő minimális vagyoni erő kimutatása után alakulhasson: úgy nem lehet ezt a rendelkezést akként értelmezni, hogy a részvénytársaságok tőkeerőséget biztosító minimumnak csak az alakuláskor kelljen meglennie. Az ellenkező nézet odavezethet, hogy a ma megalakult részvénytársaság, amely akármilyen módon kimutatja a minimális alaptőkét, holnap már leszállíthatja azt akármennyivel a minimum alá, akár oly összegig is, amellyel az alapszabályokban meghatározott céljának nyilvánvalóan nem tud eleget tenni. Az idézett rendeletet nézetem szerint másként kell értelmezni. Ha ugyanis a részvénytársaság mérlegei veszteséget tüntetnek fel, akkor beállhat formális alaptőkeleszállítás nélkül is az, hogy az alaptőkének egy része elvész. Nyilvánvalóan ilyen esetre

gondol a K. T. 187. §-ának első bekezdése is, amely közgyűlési döntést tesz kötelezővé akkor, ha a felgyülemlett veszteségek az alaptőke felét elérik. Ha már most az alaptőkéből a veszteséget levonva a különbözet kisebb mint az aranymérlegrendelet által megállapított minimum: úgy előáll az az eset, amelyre a 158325. sz. rendelet gondol. Erre az esetre írja elő a rendelet azt, hogy a társaságot nem szabad azokkal a joghátrányokkal sújtani, amelyek a minimumot el nem érő alaptőkéjű részvénytársaságokat éri. A veszteséggel dolgozó részvénytársaság ugyanis még mindig remélheti, hogy nyereséges üzletveivel regresszálhatja magát, ami egészen más, mint annak alapszabályi erővel való deklarálása, hogy a társaság leszállítja alaptőkéjét, vagyis nem is számít arra, hogy valaha elérje a régi nívót.

Dr. Vági József.

A dollár és fontvalorizáció kérdéséhez. A Kúria Pk. V. 260/1934. számú végzésével a bekebelezett aranyfont tartozást a bekebelezés kori árfolyamon rendelte sorozni, nem pedig a sorozás napját megelőző, tehát csökkentett árfolyamon és indokolásában egyebek között hivatkozik az angol legfelsőbb bíróság azon álláspontjára, hogy „az arany kikötéssel az adós részéről olyan fizetési ígéret történt, hogy annak alapján papírfontban olyan összeg fizetendő, amely egyenlő értékű az aranyérme pénzre átszámított értékével.” A kir. Kúriának — noha a kérdés eldöntése tekintetében elfoglalt álláspontja helyes, — ez a hivatkozása az angol legfelsőbb bíróság gyakorlatára, téves. Az angol legfelsőbb bíróság ugyanis kérdéses ítéletében kifejezetten azt hangsúlyozta, hogy a felek szándéka vizsgálandó és csak a felek szándékához képest állapítható meg a valorizációs kikötés fennforogásának kérdése. (... to carry out what was presumed to be the intention of the parties... Lásd Law Journal 1934. január 20.-iki számát.) Ugyanezt az elvi álláspontot foglalja el a német Reichsgericht I. 54/33. számú ítéletében (a hangsúly azon van, hogy a felek teljes értékű szolgáltatást tartottak szem előtt.” Lásd dr. Vági József cikkét a Polgári Jog 1934. januári számában.)

A kir. Kúria fent idézett végzése, nemkülönben a P. V. 4419/1933. sz. ítélete tehát szakít azzal az eddigi gyakorlattal, amely szerint „külföldi pénz romlása következtében keletkezett értékkülönbözöt megtérítése nem követelhető” (P. VII. 1971/1931.) „az idegen pénzértéket kikötő fél a saját biztonságára kikötött idegen pénz romlásának veszélyét is magára vállalta”, (P. VI. 3986/1927., lásd mindkettőt Szladits: Kötelmi jog I. kötet 375. oldal) „ha a magyar pengő iránti bizalmatlanság megérdemelten részesülne is az így előálló veszteségben, mégis a felek nem zárhatók el azon lehetőség elől, hogy a dollárban meghatározott követelés pengő-egyenértékét lerögzítsék és ez telekkönyvileg is feljegyeztessék, természetes azonban, hogy ez a feljegyzés csak a bejegyzést követőleg telekkönyvi jogokat szerzett hitelezők sérelme nélkül következhetik be...” (buda-